

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului :

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Procesul nostru.

Apărând procesul „Tribunei“ ce s'a desbătut în luna Martie la Cluj, dl Ioan Russu Șirianul, primul redactor al acestei foi, zisese, că la întrebarea cum merg lucrurile în Ungaria, mai potrivit ar fi să se răspundă: *Se fac temniți pentru luptătorii naționali!*...

Câtă dreptate a avut să spună aceste cuvinte arată nu numai procesul *Replicei* și al „Tribunei“, în care s'au dat ani de temniță și mii de fiorini amendă, dar o dovedește procesul ce 'i-s'a intentat și „Foi Poporului“, care n'a împlinit încă nici un an dela înființarea sa, și totuși procurorul din Cluj a aflat că e primejdioasă pentru stat, deci a pornit proces.

Într'adevăr, Luni, 6/18 Septemvrie dl Russu Șirianul a primit invitarea să se prezente îndată la judele Gödri Sándor, care mai bine de un an, așa credem, nu mai are altceva de făcut, decât cercetează în treburile de procese pornite contra noastră. Aici 'i-s'a spus, că procuratura din Cluj a pornit cercetare în contra „Foi Poporului“, pentru articolul „România pentru noi“, ieșit în numărul 28 (dela 11/23 Iulie), când cu publicarea adreselor de încurajare ale fraților nostri din România.

Înainte de a se încheia procesul verbal, dl Russu Șirianul a declarat că *va iscăli acest protocol numai dacă el*

se va face în limba românească. Cere acest lucru întemeiat pe legea de naționalități dela 1868. Judele n'a împlinit această dreaptă cerere. La întrebările puse, dl Russu a declarat apoi, că *articolul e scris de d-sa, că ia toată răspunderea pentru el, că nu socotește a fi ațîțat printr'insul la ură în contra Ungurilor, deoarece articolul cuprinde numai fapte întemplate, adevăruri netăgăduite.*

Dl Russu nici n'a început încă osânda ce 'i-s'a dat în procesul „Tribunei“, și eată că se află în ajunul altui proces de presă. E lămurit deci pentru ori-cine, că guvernul unguresc voește cu ori-ce preț a smulge condeiul din mâna scriitorilor de foi românești. Crede că în chipul acesta ne va desarma, va pute să înăbușe nemulțumirea adîncă, despre care Români dau tot mai multe semne că o simțesc.

Nu va isbuti însă guvernul cu planul seu. Nu, pentru-că nu așa se desleagă treburile mari de stat, ear' nemulțumirea, multele nedreptăți ce Români le îndură sînt de cea mai mare însemnătate pentru viața patriei noastre; ci se desleagă pe calea largă a dreptății, dinaintea cărei azi stăpînirea ungurească fuge însă.

Va trebui să se oprească însă pe loc, când va vedea, că are a face nu cu resvrătitori de rînd, ci cu luptătorii convinși ai unui popor care gata sînt să înfrunte nu numai umezeala temniței, dar'

chiar moartea, pentru a dobîndi libertatea și drepturile sfinte naționale.

S'a zis, în numărul dintăiu al acestei foi:

„Nu prin vrednicia noastră însă cugetăm să ajungem la isbîndă. Nu. Oameni muritori fiind, azi trăim, mîne duși sîntem pe vecie. Veacuri trîdesc numai popoarele.

„Ear' fînta luptei ce începem fiind risipirea întunecului și stîrpirca relor ce bîntue neamul nostru, negreșit că cei-ce desfășură azi steagul, numai sprijiniți pe dragostea și credința poporului pot să câștige drepturile ce ni-se cuvîn în această feară atît ca unui popor, cît și ca unor cetățeni, care întotdeauna 'și-au împlinit toate datorile.“

Ei bine, sîntem încă numai la începutul luptei. Avem înainte-ne un cîmp mare de străbătut.

Îl vom străbate, căci dragostea poporului o avem în măsură tot mai mare, ear' noi chiar dela început din această iubire am gîndit să ne oțelim.

Va căde stegarul de azi?

Dar' el este un om, vor veni sute și mii în urma lui, care vor ridica și purta steagul înainte.

Și nu-l vor lăsa din mîna pînă-ce la isbîndă nu-l vor duce.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

FOIȚA.

POESII POPORALE.

Sus e dealul Lipovii
Da-i mai sus dorul mîndrii,
Că pe deal te poți sui
Dar' de dor nu poți muri,
Că de dor nime nu moare
Numai se uscă pe picioare
Ca peștele 'n murătoare.

Bine-a zis badea Ignat
Când vei porni la 'nsurat,
Iați muier pe plăcere
Nu lăcomi la avere,
Iați muier ca să-ți placă
Și dacă-a fi mai săraca,
Că de nu-ți place muieria
Iute va trece averea.

Nici asta nu-i dreptate
Cei frumoși în drum departe,

Cei frumoși în drum plecați,
Și alții acasă lăsați,
Cei frumoși să calce țeara
Cei urți la fete seara,
Și când cei frumoși pornesc
Cei urți se sfătuesc,
Haidați noi să ne 'nsurăm
Până fete căpătăm,
Și frumoase și găzdace
Și să-alegem ce ne place.

Auzi, mamă, câinii bat
Întră pețitorii 'n sat,
Scoate coaste din lădoi
Doar' vor veni și la noi.

De-ar fi lumea de hîrtie
'I-aș da foc într'o mînie
Ca dragostea ear' să vie!
Și de-ar fi lumea de paie
'I-aș da foc cu bobotae,
Dară lumea e de peatră
De nu poate arde 'ndată
Și dragostea ni stricată.

Frunză verde de dudău,
Bărbate sufletul meu,
Batămi-te Dumnezeu,
Cănepă 'mi-ai sîmînat,
Boală 'n oase 'mi-ai băgat,
Că-am eșit pînă la poartă
Ș'am văzut cănepa coaptă,
Dar' ia coasa și-o cosește
De boală mă mîntuește,
Cănepa e boala 'n oasă
Aș dormi și nu mă lasă,
Mă dusei la fîgădău
Fusu, furca 'n drumul meu,
Și mă pusei în păcel
Caierul pe lepedeu,
Mă 'ntorsei cătră părete
Hoața de furcă mă vede,
Mă dusei cătră cuptor
Mă 'mpedecai de fuior,
Trăsnească-vă Dumnezeu
Cum umblați în drumul meu.

Mărta-m'aș și io 'n sat
Dar' n'am ce pune pe pat,
Că-am avut un lepedeu

Procesul „Tribunei“.

Cetitorii nostri cunosc atât chipul cum s'a desbătut procesul „Tribunei“, cât și osânda ce s'a dat.

Cum cu acest prilej atât acușaii *Septimiu Albini* și *Ioan Russu Șirianul*, cât și advocaii apărători au rostit discursuri de mare însemnătate, începem a da în întregimea lor acele discursuri.

Dăm în acest număr discursul dlui *Septimiu Albini*, care a vorbit românește după-ce dl *Dr. Miloș Stefanovici*, apărătorul dlui *A. Balteș*, a ținut vorbirea sa în limba maghiară.

Eată vorbirea dlui *Septimiu Albini*:

Onorat tribunal, domnilor jurați!

Trebue să încep observările ce am de făcut, nu atât pentru a mă apăra, cât pentru a-mi precisa poziția înaintea d-voastre, printr-o rectificare ce am de făcut onoratului domn acuator public. D-sa pentru a ne prezenta pe noi acușaii înaintea d-voastre într-o lumină cât se poate de nefavorabilă, ne-a prezentat ca pe niște păcătoși vechi, spunându-vă că am mai stat înaintea d-voastre, nu mai știu în câte rânduri.

Ei bine, dl acuator public n'a fost tocmai exact în ceea-ce a spus. Doi dintre colegii mei de pe banca acușailor, sânt astăzi pentru întâia-dată aici, sânt va să zică *noviți* în procesele de presă, ear' al treilea, dl Andreiu Balteș, a mai fost numai odată acuat și condamnat. Adevărat este însă, că eu sânt un păcătos vechiu. Căci 'mi-s'a făcut onorul, foarte rar în viața ziaristică chiar și aici la noi în țeară, de a fi adus astăzi a cincia-oară înaintea curții cu jurați. Până astăzi am șezut deja de patru-ori pe banca acușailor, de trei ori am fost condamnat și de două-ori 'mi-am făcut osânda în temniță. Da, eu sânt, precum vedeți, un păcătos vechiu, aici are dreptate dl acuator public, așa de vechiu și atât de des certat de legile de presă, încât adese-ori m'am cugetat și eu, căci trebue să fie ceva de mine, de-mi dau organele justiției atâta atențiune. Adese-ori 'mi-am înțrebat conștiința că oare nu este în adevăr ceva păcătos în activitatea mea, adese-ori eram cuprins de nedumerire.

Așa a fost în trecut, dlor jurați, dar' din momentul când, 'mi-s'a intentat acest din

urmă proces 'mi-s'a spulberat ori-ce nedumerire. Căci nimic n'a putut să-mi liniștească conștiința, nimic n'a putut să mă convingă mai hotărît despre nevinovăția mea, decât modul cum am fost dat acum în judecată.

Înaintea d-voastre, dlor jurați, stă astăzi întreg personalul unei redacțiuni, începând cu redactorul responsabil și sfârșind cu cronicarul, cu toții acușai fiindcă ar fi scris un articol, în care dl procuror află agitație contra naționalității maghiare. Veți concede, dlor jurați, că o asemenea acușă este unică în felul ei, și pâna astăzi fără păreche în practica judecătorească. Este fără păreche a susține că o redacție întreagă a scris un articol, a o pune în chipul acesta sub acușă și a aștepta dela d-voastră condamnarea ei. Dar' tocmai pentru-că este atât de ne mai auzită această procedură, atât de trasă de păr, m'am convins eu, că sânt nevinovat, că n'am fost adus aici pentru o anumită faptă săvârșită, ci cu totul din alte motive.

Așteptam să-mi spună onoratul acuator public în rechisitoriul seu, pentru-ce m'a adus aici, dar' n'a făcut-o. D-sa a spus multe, și frumoase și urite, dar' n'a spus cu nici un cuvânt pentru-ce m'a adus pe mine aici.

A spus între altele, că noi *abusăm de libertățile publice*. Acesta este un lucru urît, dela noi, nu dela dl acuator public, însă d-sa a uitat să facă un lucru esențial, când a susținut că noi *abusăm de libertățile publice*. Anumit a uitat să *dovedească* în ce fel și întrucât *abusăm*? Ear' a susține numai așa prin fraze și fără nici o dovadă, că cine abuzează de libertățile publice și a cere pe basă atât de slabă condamnarea și aruncarea în temniță, aceasta, 'mi-se pare, tot nu merge.

A mai vorbit dl acuator public de casele dlui Dr. Rațiu din Turda. Foarte frumos din partea d-sale. Numai cât și aici ni-a spus vorbe, care foarte cu greu le va pute dovedi. Ba din contră, tare mă tem, că dacă vom privi afacerea mai deaproape, nu va fi nicidecum greu a-l prinde pe dl procuror, cum zicem noi Românii, cu ocaua cea mică. Dacă ar veni rîndul la dovezi, nu știu zeu cum ar eși treaba cu cele „numai“ trei ferestri sparte ale dlui Dr. Rațiu. Eu îl pot încredința pe dl procuror, că n'au fost numai trei, ci au fost toate câte sânt la casă, ear' după ferestri au fost mobile, au fost oglinzi, cadre, pian, statue și multe alte obiecte, care toate au fost distruse. Au mai fost apoi la

casă uși, și a fost poartă din lemne tari și groase, dar' nici acestea n'au putut rezista avântului patriotic al Maghiarilor din Turda. Tot așa de încurcată este și treaba cu cele 10 mii de franci din România și 2000 fl. dela noi din țeară, care 'i-ar fi primit dl Dr. Rațiu pentru cele trei ferestri sparte. Eu nu pot ști de unde a luat dl procuror aceste cifre, știu însă că nu sânt adevărate, și știu că dl procuror nu le poate dovedi. Dar' în cele din urmă, ce avem noi, dlor jurați, a face aici cu ferestrele dlui Dr. Rațiu. Pentru ele am fost adus eu aicia, sau ne-am adunat să le facem socoteala?

A mai vorbit dl acuator public despre sistemul feudal din trecutul Ungariei și a făcut comparație cu sistemul feudal din România. Nu e vorbă, foarte interesante lucruri. Mărturisesc că m'am interesat și eu în viața mea de asemenea chestiuni și 'mi-a plăcut să mă îndeletnicesc cu studii istorice. Recunosc și aceea, că se pot foarte multe vorbi pe această temă, și așa fi poate în poziție să discut cu dl procuror asupra ei și să-i spun părerea, care 'mi-am câștigat-o eu pe baza modestelor mele studii. Dar' nu 'mi-se pare a fi aici locul potrivit pentru asemenea discuții interesante. Dacă dlui procuror îi face plăcere, îi stau bucuros la dispoziție, la alt loc și între alte împrejurări, nu însă acum, când d-sa ocupă locul de acuator public, ear' eu mă găsesc pe banca acușailor. Și în fine pe calea aceasta încă nu se va dovedi culpabilitatea sau nevinovăția mea.

A mai vorbit dl acuator public și de *autonomia Transilvaniei*. Se poate că acesta este punctul, pentru care șed eu și șed colegii mei pe banca acușailor. Foarte bine, este adevărat că noi Românii și prin urmare și noi acușaii reclamăm autonomia Transilvaniei. Însă atunci nu înțeleg, pentru-ce am fost aduși numai noi patru aici? Căci autonomia Transilvaniei este înscrisă în programul publicat al partidului național român, pe care astăzi îl subscriu și pentru care luptă toți Românii. Afară de două-trei excepții des citate din partea d-voastre, dar' tot atât de neimportante în viața publică, nu veți găsi un singur Român care să nu se recunoască aderent al programului nostru național și prin urmare să nu reclame autonomia Transilvaniei. Trebuiau prin urmare aduși cu toții aici, căci n'am meritat și nu merităm noi acești patru onorul de a fi trași la răspundere pentru autonomia Transilvaniei.

Și atât 'l-am tot spălat
Până tot s'a spintecat.

Dela Bistrița în jos
Se face un tîrg frumos,
Am fost și eu mai demult
Și-am vîzt muieri de vîndut,
Părechia de fete mari
Două duce și-un crețariu,
Și părechia de neveste
Trei duce și-un punct de pește,
Eară părechia de babe
Cu trei cepe degerate.

Frunză verde de macriș
Am o moară la petriș,
Dar' moara-i tot de argint
Fetele gura 'și-o vînd,
Neveste nu 'ncap la rînd.
Dar' la fete gura-i dulce
Macină cât nu aduce,
La neveste-i gura-amară
Nu macină pân' deseară.

Am o mîndră ca de domn
Nu mă 'ndur s'o scol din somn,

Dimineța-i roua rece
La ameazi se prea 'ncălzește,
Colea seara la ojină
O pișcă țințarii de mână.

Sărăcile fetele
Gura dulce placele,
De le-ai da cu lingura
Și tot nu le-ai sătura.

Lelișoară de pe plaiu
Spune-mi gura cui o dai,
Dă-mi-o mie în datorie
Până la Sfântă Mărie.

Sărăcile fetele,
Fetele nevestele,
Mult își bat picioarele
Pe toate ogoarele,
După ceapa cea ciorească
Să se ungă și vâpsească,
Dar' ori-cât s'ar rumeni
Că ficiorii tot n'or fi.

(Culese de *Ulp. Tr. Șandru*, dascăl român.)

Bradul.

Are bradul trei ficiori:
Toți trei pui de crăișori,
Și ștejarul două fete
Ce trăesc în codru verde.
Mergă fiul bradului
La fața ștejarului,
Tot cetește 'și-o pețește.
Fata din graiu îi grăia:

„Hei, voinice, dragul meu
„Decât noră mînetă
„Mai bine dragă, m'oi face
„Fircel mic de otavă
„Sus în codru cu dumbravă“.
„Și eu dragă, mândra mea
„Atunci coasa oi lua
„Și otava cost-oi
„După cură pune-te-oi
„Noră mami duce-te-oi“.

„Măi voinice, dragul meu
„Decât noră mînetă
„Mai bine, dragă, m'oi face
„O pînuță plină, plină
„La o doamnă în grădină

Ni-a mai spus dl procuror, că Românii nici-când n'au fost atât de bogați, atât de cuți, cu un cuvânt atât de fericiți în această țară ca în zilele noastre. Foarte bine, dar' să ne dea dl procuror voie a-i observa, că în a judeca în materie de fericire a poporului românesc nu este d-sa competent. În această materie singuri numai Românii sunt competenți să judece, ear' noi care sîntem Români și trăim între Români și cu Românii ne avem și noi în acest punct părerile noastre, care nu le poate modifica dl procuror.

Aș pute să trec în chipul acesta toate spusesele dlui procuror. Aș pute să-i arăt, că nu ni-a impus nici frasa d-sale emfatică, că nici un copil n'a fost răpit în Ungaria din brațele mamei sale. Să mă ierte dl procuror, dar' sîntem și noi atât de orientați în afacerile publice ale statului nostru, ca să știm cum stă treaba cu copiii slovaci, deportați din ținuturile slovace ale Ungariei-de-Nord la Alföld, ca să servească de material de maghiarizare. Știm asemenea și ce noimă are faimoasa lege despre *kisededóvoda*, așa că nu putem crede pe cuvânt pe dl procuror, când ne spune că nici un copil.

Dar' toate acestea nu mă lămuresc pe mine, dlor jurați, că pentru-ce am fost adus aici? Va zice dl procuror, că din pricina articolului incriminat, care conține agitație. Foarte bine, însă dl procuror nu 'și-a dat silița să dovedească măcar atâta, că este agitație în articolul incriminat. D-sa a afirmat-o numai, n'a arătat însă în ce fel conține agitație, n'a spus *taxative* care sînt pasagele sau cuvintele care au agitat pe cineva, și în ce fel 'l-au agitat, la ce fapte 'l-au îndemnat, cu un cuvânt n'a dovedit nimic. Ear' a afirma numai și a cere condamnarea noastră pe baza unor afirmațiuni nedumerite, tot 'mi-se pare lucru prea comod.

Și chiar presupunînd, ceea-ce eu unul nu pot admite, că este agitație în articolul incriminat, a dovedit dl procuror prin ceva, în ce fel sînt eu vinovat de această agitație? V'a dovedit că eu am scris acel articol, sau măcar că eu am avut vre-o ingerență la publicarea lui? Nu. Din contră, după cât știu eu, în discursul acestor debateri s'a dovedit totemai contrarul, s'a dovedit că eu n'am scris articolul incriminat, și că nu pot fi eu nici responsabil pentru publicarea lui. Și cu toate acestea dl procuror mă acuză, și cere condamnarea mea. Ei, dlor jurați, acesta este apoi lucru din cale afară comod.

Da, dlor jurați, este adevărat, că eu sînt Român cu sentimente naționale. Este adevărat, că fac politică națională românească activă. Este adevărat că sînt membru intern al redacției „Tribunei” și că în această calitate am scris în vre-o opt ani de zile din urmă vre-o câteva sute de articoli politici. Și dacă dl procuror pentru această atitudine și activitate a mea voește să mă duc în mâinile justiției, trebuia să procedă altcum, ear' eu cu plăcere 'i-aș fi dat mână de ajutor ca să o facă. Și în viitor, îi promit solemn aici înaintea d-voastră, că n'are decât să vină la Sibiu, să răsfoim împreună colecțiile „Tribunei”, din estimp, sau de pe 2—5 sau mai mulți ani din urmă, și îi voi arăta toți articolii, care 'i-am scris eu, ca să am cel puțin mîngăierea, că voi sta în temniță pentru faptele mele proprii.

Câtă vreme însă acusa este susținută pe baza ei actuală, eu neapărat sînt împins la credința, că nu este aici vorba de urmărirea *unei fapte concrete*, oprită de dispozițiile codului penal, ci cu totul de altceva. Voi spune numai decât la ce convingere a trebuit să ajung eu.

Noi Românii din această țară, sîntem constituiți, precum am amintit deja, și politicește într'un partid, care are nenorocirea să se aple în opoziție cu cercurile astăzi hotărîtoare din Budapesta. „Tribuna”, ca organ al partidului nostru național, face și ea prin urmare opoziție hotărîită acestor cercuri și în special înaltului guvern. Opoziția ei este, nu e vorbă, foarte supărăcioasă, o admit, și de aceea guvernul s'a hotărît ca să o curme cu ori-ce preț. Spre acest sfîrșit 'i-s'a impus onoratalui acuzator public datorința, ca să facă ceea-ce Neamțul numește „*das ganze Nest ausheben*”, să ne iee pe toți, pe câți din întemplantare ne-a aflat în biurourile redacției „Tribunei”, să ne tîrască înaintea barei judecătorești, ca să fim condamnați și aruncați în temniță și astfel să înceteze odată opoziția supărăcioasă a „Tribunei”. Aceasta este convingerea mea nestrămutată, câștigată din multe indicii, și întărită mult prin demersul cinic și străvezecios al organelor guvernului, care ne-au pus astăzi pe basă atât de slabă înaintea d-voastre.

Dar', dlor jurați, așa stînd lucrurile, să nu mai vorbim de „*justiție*”. Să nu se mai zică că ni-s'a făcut proces pentru un fapt concret, pentru un articol, pe care 'l-am scris noi sau 'l-am publicat noi, și prin aceasta ne-am

făcut vinovați de agitație, am venit în conflict cu legile. Eu cel puțin, dlor jurați, sub asemenea împrejurări nu mă mai pot considera de acuzat, ci o spun franc și sincer, mă consider pur și simplu de *prigonit politic*. Și de aceea vă declar mai departe, că *nici n'am să mă apăr*, ci aștept liniștit verdictul d-voastre.

Este adevărat, dlor jurați, știm și noi atîta istorie, că guvernele țerilor simțindu-se mari și tari, și voind să scape pe calea cea mai scurtă de opozanți supărăcioși, foarte des se folosesc deasemenea prigoniri. În vremile trecute, când nu erau legi și instituții constituționale, lucrul acesta mergea foarte ușor. Erau o mulțime de mijloace a feri din cale oameni, care făceau greutăți guvernului. Un mandat secret, o deportațiune, o exilare erau mijloace lesnicioase și sigure spre acest scop. Astăzi lucrurile merg ceva mai greu. Astăzi avem constituție, legi, curte cu jurați, procedură, care toate trebuie puse în mișcare spre ajungerea aceluiași scop. Cu alte cuvinte și d-voastră, dlor jurați, sînteți aduși aici ca să dați înaltului guvern mână de ajutor, ca noi să fim puși la răcoare și să fie înăbușită, păstrînd aparența formelor justițiare, activitatea publicistică și politică a „Tribunei”.

Nu este treaba mea, ci treaba d-voastre să împliniți sau să nu împliniți această dorință a guvernului. Faceți precum vă dictează inima și conștiința. Eu la rîndul meu țin numai să vă observ un lucru.

Nici-când un sistem politic nu s'a putut susține prin terorism și mijloace de forță. Totdeauna terorismul a fost efemer, trecător și s'a terminat, nu în defavorul prigonitorilor, ci într'al prigonitorilor. Eu sînt convins că așa are să fie și în cazul nostru. Și apoi să nu perdeți din vedere, că nu astăzi s'a început prigonirea noastră prin procese politice. Ea datează de mai mulți ani, în care și înaintea d-voastre și înaintea altor bare judecătorești am fost tîrșiți, condamnați și aruncați în temniță. Și oare a fost înăbușită prin aceasta cestia românească? Din contră, ea este astăzi mai actuală, mai acută, mai arzătoare ca ori-și când. Și eu vă pot asigura, dlor jurați, că dacă astăzi cestia românească a avansat atât de mult, foarte mult se datorește aceasta proceselor politice ce ni-s'au făcut, și care mai mult ca și ori-ce au contribuit la generalizarea și agravarea ei.

Tot asemenea trebuie să spulber și ilușiile, că prin acest proces se va nimici, sau se va intimida măcar organul de publicitate

„Doamna tot să mă privească
„Slugile să mă ngrădească”.
„Și eu dragă mândra mea
„Atâta eu m'oiu purta
„Până în grădina-ciu intra
„Și până o voiu fura,
„În pălărie pune-te-oi
„Noră mami duce-te-oi”.
„Hei bădiță dragul meu
„Decât noră mînetă
„Mai bine, dragă, moiu face
„Un puiț mic de albină
„Și-oi sbura peste „țîrînă”.
„Și eu dragă mândra mea
„În șoricel moiu schimba
„Să cutrier țarina
„Albinuța prinde-oi
„Nora mami duce-te-oi”.
„Măi bădiță dragul meu
„Decât nora mînetă
„Mai bine moiu spânzura
„În mijlocul țîrgului
„Tot omul doar' o vedea
„Că nu-i bine fata a o da
„La soacră ca mînetă”.

Pavel Vanciu.

Împăratul și Ionel.

Un împărat a dat odată de știre în țară, că el aceluia îi va da de nevastă pe fată-sa care va ști minți astfel, că el să nu poată crede. Această veste în scurt s'a răspândit peste tot locul și așa a ajuns și până la Ionel ficiorul lui moș Sandu, care auzind această veste 'și-a pus în gând să-și cerce și el norocul. După-ce 'și-a pus în rînd cele trebuincioase de drum, într'o bună dimineață, Ionel, făcîndu-și trei cruci cu trei Doamne ajută, o luă cătră curtea împărătească, unde ajungînd face cunoscută venirea lui și intrînd la împăratul începe:

„Bună ziua să dea Dumnezeu, înălțate împărate.

— „Să dea Dumnezeu! dar' ce cauți, voinice?”

— „Eu, înălțate împărate! vreau să mă însor.

— „Bine, dar' ai tu cu ce ține o muiere?”

— „Bun e Dumnezeu, tatăl meu are o casă și o bucată mică de pămînt”.

— „Cred, fătul meu, răspunde împăratul.

— „Mai are și trei capete de vite.

— „Și aceasta o cred, răspunde din nou împăratul.

„Odată ne-a poruncit tata, mie și la doi frați ai mei, să ducem gunoiul din curte pe locul ce îl aveam. Noi ne-am pus bărbătește la lucru și în trei săptămîni cu două care abia am gătat.

— „Cred.

— „Din nebagare de seamă însă noi am pus gunoiul pe locul altui om, ceea-ce noi numai după-ce am fost isprăvit, am băgat de seamă.

— „Cred.

— „Ajungînd acasă am spus tatii, cu care ne-am întors de nou la acel loc.

— „Cred.

— „Ajungînd acolo am apucat cu toții locul vecinului deoparte și 'l-am întors așa, că gunoiul a căzut tot pe locul nostru.

„Tribuna“. Apoi, dl. jurați, „Tribuna“ în decurs de 9 ani ai existenței sale are astăzi al unsprezecelea proces de presă. Și aproape după fiecare an am fost loviți cu condamnări și cu amende grele. Mai mulți redactori au stat cu lunile și cu anii în temniță, ba precum am zis, și modesta mea persoană a avut de două-ori onorul de a-și ispăși păcatele la răcoare. Ei bine, ați observat d-voastră, sau a observat cineva, că după atâtea prigoniri ne-am fi muiat? Puteți zice, că „Tribuna“ scrie mai domol? A isbutit oare să fim intimidati fie ori-cât de puțin?

Eu, dl. jurați, cred că și dl. procuror, care conform datorinței sale oficiale trebuie să urmărească activitatea „Tribunei“, ne va putea da atestatul, că mai curând s'a întâmplat contrarul.

Vedeți dar', dl. jurați, că un lucru e mai presus de toată îndoeala. Ori-ce scop s'ar urmări din partea guvernului prin procesele noastre politice, este sigur, că prin ele nu se atenuează, ci mai virtos se înăsprește conflictul dintre noi și d-voastră, dintre Români și Maghiari. Pe calea aceasta nici-când nu va ajunge la înțelegerea, pe care trebuie să o dorim cu toții.

Scurt și cuprinzător, domnilor jurați, eu nu mă apăr de acuza ce vi-s'a prezentat contra mea, căci nu mă pot simți vinovat pentru o anumită faptă punibilă, ci trebuie să mă consider de jertfă politică, pe care politica d-voastră de stat pretinde să o aruncați în temniță în vederea unor scopuri ce nu au a face cu justiția.

Dacă conștiința vă iartă să faceți pe voe guvernului, dacă credeți că prin condamnarea mea serviți interesele scumpei noastre patrii comune, sau dacă sunteți convinși că viitorul și gloria națiunii maghiare vă impune condamnarea mea, n'aveți decât să mă condamnați.

Procesul Memorandului.

Amicul nostru, părintele G. Domide, membru al comitetului central, ne încuștițează, că tăgăduindu-se dreptul și apelația sa de a fi ascultat în limba română, zilele trecute a fost și d-sa ascultat de judele de instrucție din Rodna în afacerea Memorandului. Părintelui Domide 'i-s'au pus aceleași întrebări ca și celora-

— „Cred.

— „În urmă am sămănat ghinde din care în scurt a crescut o pădure ca și care nici nu s'a mai văzut.

— „Cred.

— „Tatăl meu deși era sărac, nu-'i venia bine să taie o astfel de pădure și ca să aducă totuși vre-un folos, a cumpărat o turmă de porci.

„Cred, răspuse din nou împăratul.

— „De purcar a luat pe moșul Domniei-Tale.

— „Minți, mișelule! replică împăratul.

— „Te-am prins. . . și acum trebuie să-mi dai de nevastă pe fată-ta, adaugă Ionel plin de bucurie. . . .

Aceea apoi s'a și întâmplat, Ionel s'a cununat cu fata împăratului după moartea căruia a ajuns el împărat.

N. Simulescu.

lalți membri privitor la tipărirea și răspândirea Memorandului, pentru care și d-sa a primit răspunderea.

Tot privitor la procesul Memorandului, Vineri a cerut, la poruncă mai înaltă, căpitanul orașului Sibiu delabiu-roul comitetului central deslușiri privitoare la unii dintre delegații conferinței naționale din 1892.

Precum se vede, guvernul unguresc nutrește încă gândul să nu se oprească la procesele de până acum, ci să meargă tot mai departe.

Noi stăm gata la toate!

Arma lor.

Armele cu care mai ales luptă foile ungurești sunt minciuna și bârfeala. Se folosesc de aceste arme chiar și în locuri și la privilegiuri, unde cel puțin pe o clipă ar trebui să se desbrace de patimi.

Astfel la desbaterea procesului „Tribunei“ procurorul Dr. Lazar ca să înfrun- rească asupra juraților, a scos o telegramă din buzunar, proaspătă cum a spus, în care 'i-se vestia, că *Români din Beiuș și jur s'au răsculat*. Ear' vino- vați pentru răscolă ne făcea pe noi, cei-ce scriu la foile românești.

S'a dovedit însă acum în urmă, că numai frica 'i-a făcut pe Ungurii din Beiuș să ceară dela comitat ajutor. Cele două companii de honvezi s'au dus înzadar la Beiuș, pentru-că nici unui singur Român nu 'i-a trecut prin minte să facă revoluție. Înșasi notarul întâiu al comitatului, Szunyog, mergând la fața locului, a trebuit să înștiințeze pe cei din Oradea, că nici o turburare nu s'a întâmplat între Români.

E lămurit, că Ungurii au împrăștiat acest svon numai pentru-că la câteva oare depărtare de Beiuș se afla M. S. Împăratul, înaintea cărui voiau să ne arete ca oameni revoluționari, gata în orice clipă să turburăm liniștea din patrie.

*

Până unde merg foile ungurești cu bârfelele, mai arată și faptul, că au pus în gura regelui Carol din România cuvinte, pe care el nici-odată nu le-a putut spune. Astfel au scris că regele României ar fi vorbit dojenitor despre noi *pentru-că am fi în mai mult cu Muscalii și nu vrem să ne facem Unguri*.

Cu Muscalii nu ținem. Dar' nici Unguri nu ne vom face. Vrem să rămânem Români și să ni-se de drepturile.

Foile ungurești, este vederos și aceasta, au pus în gura regelui Carol acele cuvinte numai pentru a face ca noi să ne simțim *singuri*, să ne credem părăsiți din partea fraților nostri din România.

Știm noi însă cât adevăr cuprind foile ungurești și care le e ținta când ne hulesc. Nici batjocoriți însă, nici ademeniți, nu ne vom lăsa!

Foile maghiare

despre

PROCESUL „TRIBUNEI“.

„Erdelyi Hiradó“ dela 13 Septembrie scrie un articol de fond intitulat „Martiri ieftini“.

După-ce face o asemănare între *Replică* și „Tribuna“, zicând că aceasta din urmă e primejdioasă din pricină că în fiecare zi scrie în chipul *Replicii*, se întreabă:

Dar' cine poate controla din zi în zi și toate șirele „Tribunei“? Cine poate împedea ca d'alde *Russu*, *Albini* și *Brote* să crească în duhul pe care îl răspândește și întărește „Tribuna“?

Cu vreme „Tribuna“ intră în sângele poporului român. . . Și din această pricină și în chipul acesta „Tribuna“ e mai stricătioasă, e mai periculoasă pentru noi decât *Replică*.

Trebuie să simțim în sufletele noastre această primejdie.

Își arată apoi durerea, că s'a dat prea puțină pedeapsă, deși zice că osânda este dreaptă. Vorba e că după 4 ani ai *Replicii* și „Tribunei“ trebuia să 'i-se de mai mult. Așa s'ar fi așteptat numita foaie ungurească.

Dând seamă despre chipul decurgerii procesului scrie:

La pertractare mai mulți au fost Români, care însă s'gomot mult n'au făcut. Numai în decursul vorbirii de două oare a lui *Ioan Russu* se auzia câte un „să trăească“. Ear' după-ce s'a cunoscut osânda un Român a strigat: „Să trăească domnul redactor!“

Septimiu Albini a vorbit românește. Discursul seu a fost mai lărmuitor decât articolul incriminat și a cuprins în sine întreg „programul politic“ al lui *Septimiu*, începând cu folosința limbii române în administrație și sfârșind cu ruperea uniunii.

Apărătorul seu *Vanovici* a rostit discursul lui *Stefanovici* și s'a întregit prin cuvintele lui *Albini*, cerând achitarea.

Jurații au cerut apoi o pauză. După aceasta a început să 'și țină discursul seu mare *Ioan Russu Șirianul*, care a vorbit două oare.

Russu a vorbit cu multă asprime și foarte îndrăzneț. La câte o pornire mai mare săria câte un pas spre procuror, de credeai că vrea să-l mănânce.

După-ce dă cuprinsul discursului dlui Russu, urmează:

Dr. *Stefan Pop*, avocat din *Arad*, apărătorul lui *Russu* a vorbit foarte cuminte.

„*Kolozsvár*“ dela 13 Septembrie aduce deasemeni un articol de fond despre proces.

N'are cuvinte destul de tari pentru a înjura pe Români, și a lăuda pe guvern că, în sfârșit s'a hotărât să pună capăt „ticăloșilor valahe“.

Din viața Slovacilor.

Mulți dintre cetitorii noștri care au fost de față la conferința din Sibiu, vor fi văzut pe cei trei domni avocați Slovaci care veniseră să ne aducă salutările dela frații noștri în suferințe Slovaci și prin asta să se facă prieteșugul nostru cu ei și mai cu inima deschisă. Unul dintre acei 3 domni era din orașul *Velka Revuța* (ceea-ce pe românește însemnează *Urlătoarea-Mare*) în comitatul *Gömör*. Cum s'a întors acasă, foile ungurești din partea locului au început o grozavă larmă în contra lui, înjurându-l cât se poate de murdar și amenințându-l cu moarte, că de ce a mers să vînză țeara »*Valahilor*«, care și ei sînt puși de Ruși să omoare pe Unguri. Păcătoșii sfinici din acel oraș au cerut tribunalului să pornească proces în contra dlui *Botto* (așa-i zice acelui domn avocat) ca »*vînzător de patrie*«, numai și numai pentru-că a fost la conferința noastră. În toate zilele îl ocăresc ca pe un făcător de rele atât în foile lor murdare scrise de *Jidani* cât și pe stradă, în biserică, ori unde se întoarce. Apoi nu este asta mișelia cea mai mare? Se poate să stai liniștit vînzînd cum ne batjocuresc și pe noi și pe toți aceia care ne sînt prieteni? Apoi atuncia stăm mai rău decît sub Turci; nici acestia nu erau mai mari păgâni decît turbații de Unguri.

Se mai scrie din orașul *Tisoveț*, tot în comitatul *Gömör*, unde trăește capul mișcării de acolo dl *Dr. S. Daxner*, unul din cei trei delegați slovaci la conferința noastră, că mai zilele trecute veniseră într'acolo 8 ingineri maghiari dela drumurile de fer. În discuția încinsă cu câțiva cetățeni au mers până la nebunia, cerînd că statul maghiar a dat averea ce o posedă familia *Daxnerilor*, prin urmare statul să li-o și iee, ca unor panslaviști. Seara s'au legat de mai mulți tineri din loc, se născu încăierare, în care »patrioții« au fost bătuți și goniți: doi dintr'înșii au fost greu răniți la cap cu petri. — Consiliul comunal din *Tisoveț* a votat 500 fl. pentru fondul gimnasiului slovac de înființat în *T.-Sv.-Martin*. Cum a aflat solgăbirul din *Maly-Hont*, a și oprit pe primar să ducă la îndeplinire hotărîrea consiliului. Harnicii *Tisovețeni* însă nu se vor supune poruncii păcătoșului de slujbaş și vor trimite banii votați la locul unde se cuvine.

Congresul studenților români.

În fiecare an studenții din România țin o mare adunare numită *congres*. Aici se sfătuiesc despre lucruri ce privește pe tinerime.

Anul acesta congresul s'a ținut la *Buzău*. Au luat parte, ca și în anul trecut, *studenți români din Ardeal* și

Ungaria, care, după-cum ni-se scrie, au fost primiți cu mare însuflețire de către populația orașului. Orașul a fost tot îmbrăcat în flori și covoare, la gară au eșit întru întimpinarea tinerilor toți fruntașii orașului. Strigăte »Să trăească« și sunetul muzicii răsuna de-alungul străzilor pe unde tinerimea a trecut. La biserica episcopoească s'a ținut o slujbă mare. Seara (la 17 Septemvrie) s'a dat un banchet, unde s'au rostit discursuri pline de căldură pentru propășirea neamului românesc.

România pentru noi.

Îndată-ce a mers vestea despre ostănde grele, în temniță și bani, ce s'a dat luptătorilor noștri naționali prin curtea cu jurați din Cluj, frații noștri din România au început să adune bani pentru acoperirea cheltuelilor ce noi avem cu multele procese de presă.

Liga și toate secțiile ei a deschis subscripție publică. Dintre foi »Voința Națională« în câteva zile numai a adunat 8000 fr.

Se urmează înainte cu adunarea banilor. Până și femeile adună.

Un învățător brav.

Cu prilejul înmormentării bravului învățător *George Bocu* din *Șiștaroveț* dl *Dr. Ioan Suciu*, avocat în Arad, a rostit următorul discurs funebrel:

Sentinelă credincioasă, cum de-ți părăsești postul? Tu, dascăl de model, iubitor și iubit învățător al școlărilor tăi, unde pleci fără veste?

Lumină nestînsă, spirit pătruns de cea mai nobilă însuflețire pentru neamul tău: nu simțiai, că acum avem lipsă de tine, de caracterul tău ferm, de serviciile tale neprețuibile, de sentimentele tale inflăcărâte, de inima ta curat românească?

Dac'am avé mulți ca tine, ne-am ști împăca cu soarta curmându-ne durerea de care sînt inimile noastre acum cuprinse, așa însă când — durere — ne știm săraci în bărbați ca tine, tari de caractere, statornici în convingere și conștii de chemare: simțim și noi ca beliducele, căruia stăpînul seu îi ceru unul dintre cei mai buni sergenți ai armatei!... De ce chiar pe acest sergent fidel ni-l cereți: mai bucuros vă dădeam zece dintre căpitani în locul lui.

Atare sergent al națiunii tale, iubită de tine cu toată ardoarea sufletului tău curat, erai tu, amice dascăle!

Ridicat din opincă, fiu de părinți săraci din *Lazuri* și-a fost peste puțină să te înalți singur numai pe puterile tale, la un rang ori oficiu înalt, — te-ai făcut apostol fără răsplată al neamului tău mult cercat... Dar unde-i învățătorul român, care se-și fie împlinit chemarea sa mai conștientios decît tine?...

Decât tine, sorman amice, care priviai de sfântă datorință a ta, a învăța odraslele încrezute ție spre deșteptare, nu numai a cetii și scrie românește, a iubi limba dulce a părinților noștri, a păstra datinele strămoșești

și a asculta de graiul bărbaților anteluptători; decât tine, care afară de școală ai dat învățatură practică sătenilor tăi adulți, servindu-le de model viu în purtare corectă, în rezistență contra tuturor încercărilor de corupere, în blîndețe și statornicie, în lupta contra celor rătăciți, — din însuflețire curată pentru tot ce-i românesc!?

Toate însă sînt înzadar!

Voia Domnului, care te cheamă la sine, trebuie să se îplinească... Te duci!... lași școala ta, îți iai rămas bun dela ai tăi pentru totdeauna.

Inima ta, sdruncinată de atâtea năcazuri ale vieții, zdrobită de lovitura primită în anul trecut, și totuși netîmpită, ba până la ultima palpitare viu simțitoare pentru tot ce este nobil, măreț și românesc: nu mai bate. Sufletul tău e în calea către plaiurile vecinice, unde nu-i durere nici suspinare, ci viață fără de sfîrșit, că rupt de cruda moarte pe neașteptate din brațele iubitoare ale familiei tale, din sinul sătenilor tăi, să te întâlnești într'o îmbrătoșare ferbinte cu fiica ta ficioră: *Silvia*!

Pleacă suflet nobil, du-te și te odichnește, dar' du cu tine asigurarea, că nu te deplînge numai o familie, nu te deplînge numai o ceată de amici, și nici numai satul, căruia 20 de ani cu credință i-ai servit, ci te deplînge tot Românul, care va anzi de vestea ta și va înțelege, ce erou fără nume, ce bărbat de model, ce suflet nobil, și ce Român verde ai fost, vrednic ca și ție, precum ziseși în poezie:

...„Să-ți împletim cunună,
„O cunună 'n trei colori,
„Din mai multe dalbe flori“.

SCRISORI.

Lăpușnic, în August 1893.

Comuna noastră bisericească din *Lăpușnic* este veduivă de preot dela 6/18 Decemvrie 1892. Vedem că atât regulamentul pentru parochii cât și »Statutul organic« nu se respectază, ne lăsăm, fie păcatul acelora, cu părere de rău ne este însă, că avem speranța de azi, ne va iubi și ne va păstori după bunacuvîință, dar' d-sa s'a mulțumit de turma sufletelor și s'a pus visitiu la neștătoarele tinere și totodată nici pușca și copoi nu-l lasă acasă.

Ne pare foarte rău și de stăpînirile mai înalte că lasă o turmă de 2000 de suflete în rătăcire, care e silită să alege cu lacrimi în ochi la alt păstor, la care avem nădejde că cu brațele deschise ne primește; căci ne-am plîns și ne-am văietat, dar' nimenea nu ne vede, nimenea nu ne aude! Mare minune, poate că și Dumnezeu li-a poruncit să ne lase.

Cu toată stima:
Trifon German.

Hermanul-săsesc, în 3 Septemvrie 1893.

Onorată Redacțiune!

În »*Foia Poporului*« fiecare plugar află povețe bune, căroră dacă va urma de sigur că se va pute lupta mai cu ușurință contra năcazurilor și neajunsurilor ce le întimpină zi de zi. O astfel de povață bună este și aceea, adecă: a ne asigura avutul nostru câștigat cu atîta sudoare și muncă despre care onorat d-voastră ați scris în numărul 27 al acestei foi, recomandându-ne totodată și banca de asigurare »*Transilvania*«. Este povața cea mai bună de a ne asigura averea și mai ales la o bancă sigură, însă nu cum am pățit-o noi, căci uitați, dle redactor, ce ni-s'a întem-

plat nouă cu o bancă de asigurare. Noi, câțiva plugari români din comuna noastră, încă ne-am asigurat avutul nostru încă din 1883 pe timp de 10 ani venind un agent dela banca de asigurare „Riuniune adriatică“, noi ademeniți de vorbele lui ne-am asigurat, dar' cu condițiunea ca cei 2 ani din urmă să ne vină gratuit, ne pomenim totuși că ni-se cere taxa și pentru acești 2 ani, la ceea-ce noi ne-am împotrivit, dar' înzadar, căci acum ne-a venit din nou ca să plătim în decurs de 20 de zile, căci de nu sîntem citați înaintea judecării din Cluj. Vezi așa pătește omul care nu lucră cu cap, căci dacă noi eram mai precauți și ne informam înainte despre băncile de asigurare mai bune, n'am fi umblat prin judecări, căci acum știe Dumnezeu ce rezultat va avea cestiunea noastră, nu știm ce să facem, să plătim ceea-ce ni-se cere sau nu.

Vă aduc și aceea la cunoștință, preonorate dle redactor, că pe la noi în dimineața de 29 August (Tăierea capului Sf. Ioan) pe la 5 oare s'a simțit cutremur de pământ, care a durat vre-o 5 secunde.

Sînt al d-voastre stimător:
Silvestru Bêrsan,
econom și secretar.

CRONICĂ.

Împăratul la manevre. Despre petrecerea M. Sale Împăratului la manevre, se scrie:

Güns, 18 Septembrie n. Ieri la 3 oare 40 minute după amiază a sosit regele Saxoniei, așteptat la gară de către Împăratul *Francisc Iosif*, arhiducele *Albrecht*, ministrii, dignitarii civili și militari și deputațiunile. Pe când se apropia trenul, musica militară cânta imnul saxon și asistența striga *Éljen!* Monarhii se îmbrătoșară și sărutară de două ori, ear' M. S. Împăratul strînse de două ori mâna ducelui *Connaught*, venit cu regele *Saxoniei*. După-ce acesta porni spre cuartir M. Sa și arhiducele *Albrecht* schimbă uniformă în cea prusiană.

La 4 oare sosi împăratul Germaniei *Wilhelm II.*, în sunetul strigătelor de *Éljen!*, ear' musica intonă imnul prusian. *Wilhelm II.*, îmbrăcat în uniformă de colonel de husari, a fost de două ori cald îmbrătoșat și sărutat de către Maiestatea Sa Împăratul.

Wilhelm II. așezat la dreapta M. Sale în trăsură, *cortegiul* a pornit spre oraș, în mijlocul strigătelor neîntrerupte ale mulțimii. Seara, la 6 și jumătate oare se ținu masa împărătească cu 42 tîcămuri; la 8 oare a fost primire la lagărul împărătesc, la care a fost invitate 200 persoane. M. Sa prezentă aici personal împăratului *Vilhelm* pe ministri, pe fișpanul *Radó* și cam 30 notabilități. După cină urmară focuri de artificii mărețe.

Güns, 18 Septembrie n. La primirea de ieri a deputațiunilor, M. Sa Împăratul răspunse clerului catolic că cunoaște simțimintele de credință totdeauna dovedite ale clerului catolic; are nădejde că va conlucra spre scopul că păstrându-se demnitatea statului, să nu supere biserica, interesele publice și pacea confesională așa de mult dorită a țerii.

Clerului reformat a zis: „Bunăvoința Mea părintească va rămâne neschimbată!“

Cătră evanghelici: „Asigurați pe cei-ce v'au trimis că pot socoti totdeauna pe bunăvoința și ocrotirea Mea!“

Cătră deputațiunile municipale: „Doresc ca bunăstarea țerii să se desvoalte și sporească. Pentru aceasta municipiile sînt che-

mate, pe lîngă lucrările lor administrative, a conlucra și la aceea, să ferească poporul de influența vorbelor deșerte seducătoare și de promisiuni zadarnice; să se ocupe toți bună înțelegere de lucrări folositoare“.

Cătră deputațiunea ovreească: „Accentuând simțimintele de credință, Mă încredințez cu dragă voce de sinceritatea lor; și precum nu Mă îndoiesc nu veți da ocașie ca să retrag ocrotirea dela credincioșii supuși israeliți ai Mei.“

Concertul „Reuniunii sodalilor români“, dat în folosul dlui Dămian Joi seara în grădina „Herman“, a reușit strălucit. Toate punctele programului au fost predate foarte bine. Sala a fost indeseuită de public. Acompaniarea la pian a ținut-o d-șoara *Olimpia Neagoe*, care și acum ca și în rîndul trecut, a secerat aplausele binemeritate ale publicului. A plăcut mult cu deosebire piesa „Știi tu mândro“, în care atât dl Demian cât și d-șoara *Olimpia Neagoe* au cântat foarte bine că publicul au cerut să repete (să biseze). Un mare și prea frumos buchet de flori i-s'a dat d-șoarei *Neagoe*, drept semn de recunoștință pentru prețiosul d-sale sprijin. După concert a urmat o petrecere cu dans foarte animată, care a durat până în zori de zi. Între domnișoare am observat: d-șoarele *Felicia și Dorina Rațiu, Orghidan, S. Moga, Popescu, A. Ciugudean, Oltean, Cuișan, Cristea*, și multe altele al căror nume ne scapă. E un semn îmbucurător, că cărturarii români din Sibiu arată un interes tot mai mare pentru această reuniune, și prin venirea la petrecere încurajază membrii ei.

Resmiriță la Beiuș. „*Tribuna*“ scrie: În fine a izbucnit și răscoala mult vestită. Țeara întregă e scaldată în sânge, s'a dat foc în zece colțuri ale țerii. Grozav, grozav! S'a sculat *Horia și Iancu*. Agenții „*Tribunei*“ cu chipuri ațîțătoare, care arată faptele laudabile ale patrioților din Orade în colori negre, cutrieră pământul maghiar și ațîță ura și dorul de jaf al țerănimii neînvătate. La Beiuș s'a făcut începutul. Toți Românii s'au răscolit, cel dintăiu lucru e că a scos șinile la tren dintre Beiuș și Orade și au nimicit firul telegrafic ca să nu se poată nici încunoștiința și nici trimite miliția în ajutorul celor primejduiți. Astfel glăsuiesc foile maghiare. Toate foile mai de dai Doamne au trimis pe „*câmpul de luptă*“ oameni anume și în nrîi mai noi aflăm dări de seamă telegrafice de mai multe coloane. Și dacă cauți ce-i adevărat din toate acestea, afli că toată alarma e o minciună infamă. Nici urmă de ațîțare sau răsvrătire. Românii din Beiuș au voit să facă episcopului *Pavel*, care era să se reîntoarcă în 12 Sept. n. dela *Boroș-Sebiș* la *Beiuș*, o ovațiune. S'au făcut pregătirile necesare, ovațiunea însă n'a avut loc, fiindcă Preasfinția Sa nu s'a reîntors atunci. Atât a fost destul, ca să alarmeze toată lumea. Noi nu putem presupune să fie toate acestea urmările prostiei și fricei, ci trebuie că Maghiarii prin acestea urmăresc un scop hotărît, cu care deocamdată nu ne ocupăm dar' de cu vreme le strigăm să bage de seamă.

Avis. Avem onoare a aduce la cunoștința onoratului public din cercul Lăpușului-Unguresc și jur că înscrierile la școala noastră principală din „loc“ se vor începe în 28 Septembrie st. n. a. c. și vor ține până în 6 Octombrie st. n. a. c., didactrul și înscrierea e 1 fl.

Diracțiunea.

La ziarul „Tribuna“ sosesc pe fiecare zi numeroase scrisori, în care atât domnișii osândiți în procesul *Replicei*, cât și redactorii „*Tribunei*“ sînt încurajați din partea Românilor cu inimă. Toți îndeamnă pe luptătorii cu condeiul (pana) să nu se lase, ci să deie înainte, căci întreg poporul român cu dînșii este, dela lupta lor nația așteaptă izbândă.

Un preot fricos. Economul *George Bendea* din *Galșa* ne scrie, că mergînd la părintele *Arsici*, cu adresa cătră *M. S. Monarchul*, acela n'a voit să subscrie adresa de frică. Lucrul acesta a întristat rău pe parochieni. N'au frații noștri ce să se mahnescă: părintele *Arsici* nici-odată n'a fost curajos și se vede că acum la bătrînețe în privința datoriei cătră națiune și-a pierdut cu desăvîrșire rostul.

Învătători harnici. Cu privire la examenele școlare din *Beclean*, comitatul *Făgăraș*, primim o corespondență. Fiind întârziată și avînd noi puțin loc, ne mărginim a lua cu plăcere la cunoștință laudele ce cu drept cuvînt li-se aduc învățătorilor de acolo, care însuflețiți de dragostea lor pentru școală au lucrat înspre mulțumirea tuturor și au făcut un progres îmbucurător cu copiii.

Petrecere. Corul vocal din *Mehadia* va da *Duminecă* la 12/24 Septembrie un concert împreună cu joc în sala hotelului de acolo „*Calul-alb*“.

Un călător ne scrie următoarele cuvinte schimbate între păzitorul podului de peste *Arieș*, la *Turda*, și un mocan: „Unde-i ședula?“ „Am pierdut-o, domnule, dar' dumneata mă cunoști și știi, că 'ți-am plătit azidimineață 8 cr.“ „Nu știu nimic! Sau areți țidula sau plătești 8 cr. și nu mai face gură!“ „O fi prea mult, domnule, că uite nu am avut nici un tîrg, dar' s'ă-ți dau 6 cr.“! „Cînd va fi *Rathiu* împărat în *Turda*, atunci te las cu 6 cr.! Da cunoști tu pe *Rathiu*!“ „Cunoaște-l dracu pe *Rathiu*, eu de unde s'ă-l cunosc!“ „Da cum de nu cunoști tu, pe căpitanul vostru, doar' acela e craiul vost acuma, zise podarul rîzînd? Pe căpitanul nostru? Pe acela nu-l chiamă *Rathiu*, acela e *Rathiu*, pe acela îl cunosc, Dumnezeu s'ă-l trăească, zise mocanul rîzînd cu hohot, și predând podarului 8 cr. își vîzuse de cale!“

Lazar dela Sibiu.

Înțelepciune ungurească. „*Pesti Hirlap*“, foaia guvernului, azi se ocupă într'un articol cu procesul „*Tribunei*“. Batjocuri și blăstēmii e întreg articolul. Redacțiunea „*Tribunei*“ e compusă din oameni slabi fără cultură. Dacă ai lua întreaga redacțiune, nu ai pute scoate 8 gimnasiale din ea etc. etc. Acesta e tonul. În fine drept pupăză pe colac cere ca pentru „foile naționalităților“ să se facă o lege de presă mai aspră. Bine, să o facă și asta, dar' noi nu înțelegem tot lucrul acesta. Acum fac cu noi ce vreau, ne duc la *Cluj*, strigă că sîntem „agitatori“, nu probează nimic, și apoi „*hi la temniță!*“ Apoi să le fie bine, să mai facă vre-o câteva legi, așeze în mijlocul *Kulturgylet-ului furci excepționale* pentru noi, pe noi nu ne înspăimîntă cu toate acestea. Noi mergem liniștiți calea noastră înainte, căci cale dreaptă a unei cauze drepte este.

Despre foloasele stupăritului.

Am avut prilej să iau parte la două cursuri învățătoarești: unul de stupărit ținut la Vaida-rece lângă Făgăraș și altul de muzică și industrie ținut la Borsa lângă Cluj. Despre ce am profitat la cel din urmă curs nu voi scrie în „*Foaia Poporului*”, unde cu puțini musicanți m'aș întâlni. Să-mi fie însă iertat a scrie ceva despre stupărit.

La cursul de stupărit din Vaida-rece, ținut în anul 1886 sub conducerea domnului *Augustin Degan*, învățător în Vișel lângă Deva, au luat parte 18 învățători, câțiva preoți și alți cărturari dimprejur. Cursul a dăinuit trei zile, în care ne-am însușit cunoștințe practice fel și fel în ale stupăritului. Ne deprinsesem cu albinele așa că ne îmbulziam la cojnițe pe întrecute și fără nici o temere, void care de care se dovedim zelosului măiestru, că și noi putem face ce trebuie. Cu atâta ne-am dus fiecare la ale noastre, cu dorința de a înainta pe calea apucată și de a trage foloase din cunoștințele dobândite.

Văzând deosebita ușurință ce o are stuparul când are de a face cu așa numite cojnițe mobile și că îndeletnicirea cu albinele este bănoasă și frumoasă, încă în primăvara anului 1887 mi-am agonisit și eu doi stupi și m'am pus cu tot înadinsul pe lucru sau mai bine zis pe studiu; căci albinele nu prea dau de lucru. Destul că în curs de cinci ani am ajuns în stăpânirea a 28 de stupi în cojnițe bine întocmite. În anul trecut am scos 45 litre de miere curată și vre-o 7 chilog. de ceară fără ca să fi omorât măcar o singură albină sau să fi perit peste iarnă din lipsa de hrană. Aș pute avea stupi și mai mulți. Dar' știut este, că până să învățăm a secera cum trebuie de câte-ori nu ne tăiem la degete! Așa am pățit și eu până-ce mi-am însușit dibăcia trebuitoare: de multe-ori am stricat în loc de a folosi. Nădăjduesc însă, că de-acum înainte voi isbui să îndoesc numărul stupilor în fiecare an și că voi ajunge în stare să trag din stupărit un profit însemnat.

Un stup bun aduce venit anual de 5—6 florini cel puțin, așa că din venitul a 70—100 stupi poate să trăească chiar și o familie numeroasă fără alt venit. De altcum acelora, care se îndeletnicesc cu economia câmpului, le rămâne timp să țină stupi ori-cât de mulți, trăgând astfel venituri îndoite mai mari ca de obicei. Și să nu uităm profitul moral datorit stupăritului. Nici că se poate închipui ceva mai plăcut și ademenitor decât a privi, cum o ființă atât de mică cu câtă sirguintă, istețime și măestrie lucrează și nu este petrecere mai minunată decât a sta oarele libere în vecinătatea cojnițelor și a supune voinței noastre drăgălașele albine fără nici o trudă. Destul că stu-

păritul este un mijloc puternic de în-avuțire și una din cele mai frumoase îndeletniciri.

I. Muntean,
Învățător.

Măsuri contra holerii.

Acum când holera ne amenință de toate părțile, ținem că este de lipsă să înșirăm în puține cuvinte măsurile, pe care știința și medicina le recomandă contra holerii, acest vrășmaș aprig al sănătății și vieții omenești.

Cea dintâiu și mai neapărată cerință este să preîntîmpinăm tot ce ar pute aduce stricăciune stomacului (rânzii). Așadar' cumpăt în mâncare și beutură. Holera e o boală, care dă năvală cu deosebire asupra celor slăbănogiți de traiu reu. Măncând adese poame și legumi din greu, țeranii nostri își slăbesc stomacul. Nu arare-ori îi vedem măncând poame crude dimineața și apoi bînd apă rece. A purcede astfel este a înlesni incubarea holerii. Aceeași se poate zice despre pânea caldă și proaspătă, cum și despre bucatele prea grase și îndeosebi despre poamele necoapte și apătoase. Drept cuibare de holera sînt a se privi mlăștinile și bălțile ce s'ar afla în apropiere.

O a doua cerință neapărată este curățenia trupului și a locuinții. A treia cerință este liniștea sufletească și mai ales lipsa de frică în fața holerii.

Pe dată-ce ne-am fi simțind rău în stomac, să bem ceaiu de soc sau de ismă, în care s'a fost pus cognac cât de mult. Un alt mijloc este să bem rachiu bun de drojdii. Stomachul să se țină învîlit bine. Dacă răul începe cu frig, trupul se va freca cu o bucată de postav aspru până-ce s'a încălzit.

Când holera bîntue să ne ferim de a mânca poame și îndeosebi poame necoapte. Un bun mijloc contra holerii este să muncim cumpătat, să ne ferim de oboseală prea mare și de asudat, să mâncăm bucate sărate și sațioase: cărnuri, brînză și ouă. Apa de beut să fie limpede, proaspătă și nu prea rece nici prea caldă.

Nici când trebuința mai simțită de a chema medicul fără aminare în ajutor decât acum în timpul holerii.

Iernarea crastaveților în stare proaspătă.

Alegem crastaveții (carstaveții) cei mai frumoși, pe care îi tăiem cu codițe cu tot. Neapărat este să-i spălăm și să-i curățim frumos în apă limpede cu ajutorul unei perii moi. După-ce s'au svîntat îndeplin, îi ungem pe de toate părțile cu albuș de ou, care să împedecă rîșbaterea aerului și prin urmare trecerea în putrezire. Crastaveții unși se leagă cu codițele de ațe tari (spargă) și se acată la un loc uscat, încât să nu

vină unul cu altul în nemijlocită atingere. Cu chipul acesta, ei rămân în stare proaspătă până după Crăciun.

Sămănatul sēcării.

Arătura proaspătă nu priește sēcării. Se va sămăna deci într'un pămînt, care s'a fost arat cu vre-o săptămîna mai înainte. Grăunțele ar trebui intrupate la adîncimea de numai 3—4 centim. Țeranii nostri fac greșeala, că le sămăna la o adîncime îndoite mai mare. La sămănatul într'un tîrziu, sęcara se va intrupa cât mai în față.

Ardeiu murat.

În anii mai din urmă vedem pră-sindu-se la noi din ce în ce mai mult ardeiu uriaș, numit și ardeiu de România, unde se cultivă cu ridicata. Ca fiind puțin usturos și spornic, cărturarii și țeranii nostri mîncă ardeiu uriaș foarte bucuros în stare crudă cu sare, murat în crasta-veți sau ca sălată (șelată).

Mai presus de toate este negreșit sălata gătită din ardeiu fript și murat. Spre acest scop fructele verzi sau și roșii se șterg mai întăiu cu o cărpă curată, apoi se înșiră pe lespede înferbîntată a cuptorului și se frig până-ce s'au înmuiat și rumenit, întorcîndu-se acum pe o parte acum pe alta. După aceea se străpung la vîrf cu o furculiță și se așează într'un vas cu vîrfurile în jos, spre a se scurge zama de prisos. În ziua următoare, ardeiu fript se așează rînduri—rînduri în borcane largi de sticlă, presărînd sare și adăogînd cimbru, mărar, finchin (moloțru) și frunze de vișin. După trecere de vre-o 12 oare se toarnă oțet îndatinat până oblu cu gura borcanelor, care se leagă. Când și când oțetul secat se înlocuiește, nu cumva fructele mai deasupra să rămîna desgolite.

Ardeiu astfel murat se păstrează la un loc răcoros; el are un gust aevae minunat și se mîncă ca sălată peste iarnă.

Varul nestîns contra putrezirii cartofilor de iernat.

După-cum se știe, varul nestîns absoarbe umezeala cu lăcomie. Când cu punerea la iernat în pivniță, unii economi îndatinează a înzestra grămada de cartofi (crumpene, picioici, baraboi) cu bucăți de var nestîns de mărimea pumnului. Pentru de a nu veni în atingere nemijlocită cu cartofii, bucățile de var se pun într'un sac, care se așează în mijlocul grămăzii, sau se îmblojesc cu un strat subțire de paie, gâteje, pleavă și așa m. d. Cartofii astfel păstrați rămân uscați și sănătoși.

Frăgezirea cărnii de fert.

Vitele slabe și indeosebi cele bătrâne dau carne vînjoasă (tare, teioasă), care ferbe și se mistue cu anevoie. Un mijloc nimerit este să adăogăm, după luarea spumii, o mică cățățime de rachiu, care frăgezeste carnea fără a 'i-se simți mirosul; la 3 ch. de carne ajunge o lingură de rachiu. Un alt mijloc este să adăogăm foi de urzică. Al treilea și cel mai puternic mijloc este să ținem carnea vre-o 10 minute în apă, care s'a fost amestecat cu suc de pepeni.

Tractarea oalelor de lut.

Oalele noue de lut (pământ) ar trebui feștite (spoite) pe din afară cu cir subțire de lut și apoi uscate. Feștirea se face cu ajutorul unei perii (pământuf) moi și se reînoește de câteva ori. Dacă se ung apoi cu oleiu (uleu, oliu) de in, ele țin la foc mult mai bine decât legate fiind cu sîrmă (drot). Crepăturile oalelor și altor vase de lut se pot astupa cu aluat pregătit din făină de cărămidă sau lut și oleiu fert de in.

Știri economice.

Înștiințare. În școala agricolă comitatensă din Sibiu, Piața vitelor nr. 10, se primesc pe anul 1893/94 șapte școlari, în rîndul dintăiu fii de țerani.

Cursul de învățămînt începe la 1 *Noemvrie* n. 1893.

Dela fiitorii școlari se cere: a) să fi implinit vîrsta de 17 ani; b) să fie sănătoși și trupește bine desvoltați spre a pute îndeplini lucrările la cîmp; c) să-și fi însușit oarecare destoinicie în ale agriculturii practice; d) să fi absolvat școala poporală cu succes; e) să dovedească purtare morală bună prin un atestat din partea primăriei; j) să se supună examenului de primire.

Școlarii primesc instrucție, locuință, mîncare și spălatul albiturilor de geaba cum și o simbrie de 3 fl. pe lună, din care jumătate se solvește în fiecare lună, ear' ceealaltă jumătate se păstrează cu dobîndă la un institut de bani și se dă școlarului cînd cu eșirea din școală;

Școlarii au să îngrijască înșiși de vestimente (țerănești), încălțăminte și de albituri.

Rugările de primire sînt a se adresa la directorul școalei *Iulius Schuster*, Sibiu, Piața vitelor nr. 10, unde se dau bucuros lămuriri mai de aproape.

Din parte-ne observăm, ca această școală e susținută din mijloacele comitatului Sibiu, așadar' din mijloace în cea mai mare parte românești. Economii români din acest comitat ar face deci bine să trimită și dînșii copiii lor la această școală alătura cu țeranii sași.

Școala de țesătorie din Iași își va reîncepe cursul la 1 Septemvrie. Numărul școlărițelor va fi anul acesta de 30, parte cu parte fără plată. În anul trecut s'au adăogă două ateliere de împletituri: ciorapi și flanele și de croitura hainelor femeiești.

Licitație de cai în Sibiu. La 28 și 29 Septemvrie cîl. nou a. c., se vor vinde în licitație, înaintea căsărmii de infanterie (piața Hermann) din Sibiu, vre-o 200 cai militari.

În băile de aur dela Ruda (ctul Hunedoarii) s'au produs în Iulie 38.822, ear' în August a. c. 49.217 grame de aur curat.

Închiderea graniții dela Turnu-Roșu. Din pricina holerii, ministerul român a închis cu desevîrșire granița dela Turnu-Roșu atît pentru mărfuri cît și pentru călători.

Prețuri scăzute pentru lucrători pe căile ferate. Pe liniile căilor ferate ung. de stat, lucrătorii pot călători cu prețul jumătate, însă numai dacă se înfățișează împreună în grupe de 10 persoane cel puțin, și dacă produc ca atari un certificat dela primăria comunală, și dacă călătoresc împreună la aceeași stație. Scăderea amintită se încuviințează numai pentru trenurile de persoane și mestecate pe clasa III. Pentru de a se împărtăși de acest favor, lucrătorii nu au trebuință să se adreseze la întreprinzători sau mijlocitori, ci numai să se înfățișeze la cutare stație în număr deajuns. Dacă s'ar înfățișa câte unul sau în grupe mai mici, atunci șeful stației îndatorat este să se îngrijască însuși ca să se strîngă la un loc lucrătorii în numărul arătat.

Monedele de aur și de argint din țerile mai mari. Directorul visteriei americane a tipărit o dare de seamă despre monedele (banii) de aur și de argint a celor mai însemnate țeri de pe pământ. Totalul monedelor de aur este socotit cu 3582½ milioane de dolari (1 dolar face ceva peste 2 fl.), ear' al celor de argint cu 4072½ milioane.

După țerile cele mai mari, mulțimea acestor metale bătute s'ar împărți astfel:

Englitera . . .	550 mil. aur și 100 mil. argint
Francia . . .	600 " " " 700 " "
Germania . . .	600 " " " 211 " "
Rusia	250 " " " 60 " "
Statele-Unite	604 " " " 615 " "

După socoteala directorului visteriei americane s'ar veni, pe cap de locuitor, în Statele-Unite 9.01 dolari în aur, în Englitera 14.47, în Francia 20.52, în Germania 12.12 și în Rusia 2.21.

Socotindu-se mijloacele de circulație de ori-ce soi, s'ar veni pe cap de locuitor, în Francia 40.56 dolari, în Olanda 28.88, în Australia 26.75, în Belgia 25.53, în Statele-Unite 24.34, în Englitera 13.42 și în Rusia 7.16 dolari.

Sare capra, mai presus iada. Un boer sta în fereastră cu ciubucul privind cum un Țigan smolit își vindea calul unui Jidan precupeț. Voind să știricească, din amîndoi care-i celău mai mare, face semn Țiganului să se apropie.

„Ce-ai tocmit cu d'al de Ițig?”

„I-am vîndut, drăguț Măria Ta, un cal.

„Cu cît?”

„Cu 10 fl.”

„O Țigan dobitoc, cum ai putut vinde un cal cu 10 fl.”

„Drăguț Măria Ta, calu-i șchiop.”

Acum face semn Jidanului și-i zice:

„O Jidan năuc, cum ai putut cumpăra un cal, care șchioapă?”

„Calul nu șchioapă”, răspunde Jidanul, e potcovit rău și de aceea șchioapă.”

Face earăși semn Țiganului, căruia îi zice: „O Țigan dobitoc, calul Tău nu era șchiop; a șchiopat fiindcă-i potcovit rău.”

„Nu drăguț Maria-Ta, calui șchiop a avea; înadins 'l-am potcovit rău, ca să creadă cum-părătorul, că șchioapă, fiindcă-i potcovit rău.”

Acum chiamă din nou pe Jidan și îi în-timpină: „O Jidan năuc, calul Tău e șchiop a avea și a fost rău potcovit tocmai ca să bă-nuești că șchioapă, fiindcă-i rău potcovit.”

Jidanul răspunde rînjind în tignă: „Nu care cumva să rămân pe jos, datu-i-am un zăcer fals!”

Prisosul femeilor. După spusele unor gazete, în Europa se află 170,818.000 bărbați și 174,914.000 femei, adică cu peste 4 milioane mai multe femei decât bărbați. Prisosul populațiunii feminine se observă la 16 popoare din Europa. Covîrșitor este numărul femeilor mai ales în Portugalia și Norvegia, unde se află 1091 femei la 1000 de bărbați și cel mai mic număr este în Belgia și Francia, unde se află numai 1007 femei la 1000 de bărbați. În Italia sînt numai 996 femei pentru 1000 de bărbați. Bosnia este țeara cea mai săracă în femei; ea nu are decât 895 femei la 1000 de bărbați. Chiar și în România sînt mai mulți bărbați decât femei.

Din traista cu povețele.

Intrebarea 39. Am cetit în „*Foaia Poporului*” despre soiul de vite „Pinzgau” și încrușeri (corciuri). Vă rog a mă lămuri: Care sînt mai mari și mai bune? Cu ce preț și dela cine aș pute cumpăra o junică frumoasă de vre-o 2 ani, cum și un tăurenciu de 1 an, soiul a avea curat? Ce pîr au vitele de acest soi și cu ce preț pot fi vîndute la vîrsta de 5—6 ani?

Formădia.

P. Câmpean,
paroch și econom.

Răspuns. Corciurile sau încrușerile provenite din ori-ce soiuri au scăderea, că adese dau naștere la vite puțin lăptoase, slăbuțe, de o mărime și întocmire trupească une-ori cu totul osebită, din contră, vitele de soi curat moștenesc însușirile lor întocmai sau aproape întocmai. Așadar' soi curat de prăsilă, nici-odată corciuri, fie aceste ori-cât de frumoase. Vitele „Pinzgau” se deosebesc între altele prin pîr cafeniu, tîrcat pe spate și sub foale cu alb. Cu începere din al 2-lea an, vacile se vînd aici cu cîte 150—250 fl., ear' taurii cu cîte 200—380 fl. De vînzare se află deocamdată la dl Iuliu *Schuster*, conducător al școalei economice de aici, și anume: o vacă de 6 ani, gonită la 3/I în preț de 210 fl., 3 vaci de cîte 2 ani, gonite de curînd, cu cîte 200 fl., un tăurenciu de ½ an cu 150 fl. și altul de 6—7 luni cu 100 fl., toate de soi curat, frumoase și bine ținute. După știrile primite zilele trecute, în comunele Feldioara și Apața lîngă Brașov se află vite de Pinzgau destule și mai ieftine ca în Sibiu. Adresează-te la Anton *Iră*, proprietar în Brașov sau la Gregor *Buzin*, proprietar în Apața sau la primăria din Feldioara (Földvár). Calea cea mai nimerită ar fi să cercetezi cutare tîrg de țeară din comunele amintite sau să însărcinezi pe un om de încredere, cumpărarea prin scrisori fiind împreună cu multe neajunsuri.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Călindarul economic.

Septemvrie (Vinicer, Răpciune).

Acasă și în grădină. Din nou te sfătuim: asigură bucatele, nutrețul și clădirile contra focului și alege de prăsilă grăunțe în-deplin dezvoltate, mari la bon și treerate cu mlăcii (îmblăcii) sau provenind din snopi scuturați înadins. Curată grăunțele alese cu ajutorul triorului sau ciurului și stărpește tăciunile cu „peatră vânătoare“ (vezi „Foia Poporului“ nr. 3). Ține de prăsilă tulei de cucuruz (păpușoiu, mălaiu) cât mai groși și lungi, înzestrați dela coadă și până tocmai la vîrf cu boane (boabe) foarte mari, grele și răscoapte. Neavînd paie de ajuns pentru așternut, strînge frunziș uscat, cetină de brad, scoarță dela pelari sau tărîțe de lemn. Curată pivnița și înlocuește năsipul mîndărit prin altul proaspăt, foarte mărunt și uscat. Pregătește uneltele și vasele de cules poamele și strugurii, afumînd buțile, reparînd teascul și așa m. d. Isprăvește treeratul bucatelor și premeneste grăunțele de iernat. Nu da la galițe nici la vite pîne mucedă. Freacă caii asudați cu paie. Unge osiile adese-ori. Nu hrăni caii cu ovēs sau trifoiu tocmai proaspăt nici nu îngădui vitelor să roadă mlădițe de cartofi. Reparează (drege) coșerul de cucuruz și uneltele de sēmēnat.

Amîna culesul poamelor iernatice pînă în ajunul iernii. Culege poamele cu mîna și pe timp uscat, apoi le pune să asude într'un loc cât mai aerisit și la întunec. Din poamele dulci, răscoapte și mai de rînd pregătește oțet, sirup, lictar, vin sau rachiu.

Sădește fragile de grădină într'un pămînt foarte mărunt și bine pregătît. Nici acum nu e tîrziu să sameni spînac (spinac, spinat), lăptucă (sălată, șelată) iernatică și petrînjei. Isprăvește scoaterea cepii, hajmii și aiului (usturoiului) și uscă căpăținele sub coperiș sau aiurea la căldură. Culege fructele de patlagele (porodici, paradize) care după-ace s'au înroșit și gătește sirup în sticle sau le creapă în bucăți mici, punîndu-le la uscat pe seama iernii. Uscă păstăile (postăile) tinere de fasole sau le pune la murat. Amîna scoaterea țelurului (țelinii), morcovilor, petrînjeilor și sfeceleur roșii pînă după-ace a căzut brumă multă.

În via, pe fînațe și la cîmp. În ce privește culesul strugurilor, tescuirea, ferberia mustului și așa m. d., urmează povețele cuprinse în „Cursul de viierit“.

După cea din urmă cositură, grapă fînațele, trifoiul și luțerna cruciș și curmeziș, dacă se poate, cu grapa de fînațe, care scormonește pămîntul dintre plante, smulgînd mușchiul și nimicind sumetenie de vermi și alte insecte stricacioase. Stărpește mușinoaiile și furnicarii dintre ierburi și înlătură cu rădăcini cu tot scăeții, răchitele și alte tufării netrebnice. Samēnă floare de fîn ales pe unde ierburile ar fi perit, îngrașe fînațele cu gunoiu cât de mult și abate umezeala de prisos prin facerea de șanțuri.

Așteaptă pînă-ace a dat bruma în 2—3 rînduri, apoi purcede la culesul căpăținilor de varză (eurechiu). După-ace s'au înalbit undeva la întunec, în curs de vre-o 2 săptămîni, pune-le la murat. Scoate cartofii (crumpenele, picioicile, baraboi) pe timp uscat și îi pune să se svînte la întunec, nu cumva să se înverziască.

Samēnă bucatele tomnatice cât mai de timpuriu, dacă este ca holdele să se intrame și să poată întimpina asprimea iernii. Amîna culesul tuleilor de cucuruz pînă într'un tîrziu, taie cocenii (pășii, cotoarele) fără amînare și-i păstrează la adăpost. Strînge bostanii (lubenițele, curcubetele, tidvele, dovlecii) cu deosebită îngrijire, nu cumva să se vate; altcum se strică în scurt timp.

Curs de viierit.

XIV.

Buțile.

Spre a păstra mustul și vinul în stare sănătoasă, cerința cea dintăiu și mai neapărată este să avem vase cât mai bune și mai curate. Chiar și vinul cel mai prețios se strică, păstrat fiind în buți rele.

Buțile să fie înzestrate cu o mică ușe, care să înlesnească curățitul și scoaterea drojdiilor. Buțile se fac din lemn de stejar (gorun). Lemnul să fie virtos și lipsit de noduri și crepături. Doagele groase și legate cu cercuri de fer sînt negreșit mai scumpe, dar și trainice și sigure. Buțile de brad nu se potrivesc nici chiar pentru ferberia mustului. În buțile mari mustul ferbe mai regulat, ear' vinul se întărește și se ține mai bine decît în buțile mici.

Buțile noue trebuie opărite și apoi spălate în multe ape, înlăturînd astfel din noul lemn de stejar argăseala, care dă vinului un gust rău și față posomorită. Opăritul se repețește de 2—3 ori, rostogolind butea cruciș și curmeziș. După-ace a stat 1—2 zile în bute, apa se înlocuește prin câteva litre de vin slăbuț în stare ferbinte. În urma unei grabnice rostogoliri, butea se deșeartă și ceva mai tîrziu se spală cu apă proaspătă. Supuse fiind la aceste îngrijiri, buțile noue perd argăseala și capătă un miros potrivit a vin.

După alt metod, buțile noue se opăresc cu var proaspăt. Prin stropirea cu apă ferbinte, varul se stînge clocotind pe fundul vasului, după aceea se toarnă apă pînă-ace varul s'a subțiat binîșor. Acum butea se rostogolește și apoi rămîne astupată timp mai lung. În sfîrșit varul se spală cu apă ferbinte, opărind butea prin vin de rînd, care și el se spală, însă cu apă rece. În locul varului ne-am putē ajuta cu apă ferbinte, în care s'a fost topit multă sare.

Buțile vechi, în care s'a fost păstrat vin, sînt mai bune decît cele noue. Că buțile de curēnd golite n'ar trebui opărite și spălate, este o părere greșită, care și ea a cășunat multă pagubă acelor, care au de a face cu vinuri, așa d. p. nu arare-ori se întemplă de vinul deșertat a pătimit de vre-o boală, une-ori tainică, care molipsește și mustul sau vinul ce s'ar întroduce din nou.

Boalele se fucuibă mai cu seamă în buțile, care au stat goale timp îndelungat

și care adese împărtășesc vinului un gust a lemn. Asemenea buți ar trebui opărite cu sare sau var și apoi spălate bărbătește, spre a înlătura gustul amintit și materiile mucedu cum și numeroșii bureți mititei. Arderea cu spirt curat se recomandă mai ales pentru buțile, în care avem să introducem vin vechiu și mai slab.

La afumatul cu pucioasă se produce un gaz (aer) înecător, numit în știință „acid sulfuros“, care omoară numeroșii bureți mititei, cunoscuți sub numirea populară de mucegaiu sau mucezeală.

Buțile mucegăite se opăresc cu multă sare sau var ars, apoi cu apă ferbinte în amestec cu o mică cățătime de vitriol, în sfîrșit se spală bine, se afumă cu pucioasă și se astupă, încât aerul să nu aibă pe unde intra; pe cînd se afumă, butea să fie svîntată. Un mijloc și mai sigur de a nimici mucegaiul este să lăsăm boștina tescuită ca să fearbă în amestec cu apă, umplînd butea firește pînă lîngă vreană (vrană, gaura cepului).

Buțile, în care s'a fost ținut vin acru, se ard cu paie, se opăresc cu var sau peatră de vin și apoi se spală frumos.

Buțile de spirt sau rachiu se pot și ele folosi, dacă se opăresc și se curată bine. Dintre toate mai rele sînt buțile, în care s'au fost păstrat oțet sau bere cum și buțile, a căror mucegaiu este de culoare galbină.

Afumatul cu pucioasă întărește ferberia și limpezirea mustului. Să ne ferim deci a da pucioasă buților destinate pentru must, mai ales dacă acesta ar fi cam acrișor.

XV.

Ferberia mustului.

Pentru o mai ușoară înțelegere vom atinge mai întăiu schimbările, la care mustul este supus pînă să se prefacă în vin.

Mustul cuprinde între altele o materie, din care se plămădesc drojdiile (drojdile) și care, venind în atingere cu „oxigenul“ aerului sub înfrurirea unei călduri potrivite, dobăndește însușirea a descompune (desalcătui) zăharul mustului în spirt (alcool) și „acid carbonic“. Spirtul este oare-cum tăria vinului, ear' acidul carbonic e un gaz acru, care se ridică mereu în formă de beșicuțe, dănd vinului un gust plăcut și rēcoritor.

Descompunerea zăharului în spirt și acid carbonic se înseamnă cu numirea de ferbere (fermentațiune, dobire). În lipsa totală de aer și căldură, de zăhar și plămădeală (ferment, drojdii, strut), ferberia mustului și astfel producerea vinului este cu neputință.

Vinul ce dobăndim este cu atît mai tare, adecă mai spiritos, cu cît strugurii fuseră mai dulci, adecă mai bogăți în zăhar. Spre a produce însă un vin bun și trainic, este neapărat ca strugurii să cuprindă pe lîngă zăhar și oare-care cățătime de argăseală (tanină) și materii acre.

Pe timpul tescuirei și introducerii în vase, înfriurirea aerului este priincioasă mustului; o înfriurire trecătoare nu strică nici mai târziu, dar' prin venirea în atingere îndelungată, mustul adese începe a se oțeti.

După-ce ferberea sgomotoasă a ținut cât a ținut, mustul se închide oare-cum în sine, dar' își păstrează o parte din zahărul seu pentru o mai departe ferbere din ce în ce mai domoală și mai ascunsă.

Butea se nu se umple cu must până în vreană; căci în ferberea sa mustul produce mult acid carbonic și se umflă și, neavând în vas îndestul loc, curge pe vreană în șiroaie. Țeranii nostri îndatinează a așeza pe vreana buților cu must: țevi de soc, bostani (lubenițe, dovleci, curcubete) scobiți, pâlnii (tolcere) și așa m. d. Mult mai bine este să acoperim vreana cu o foaie de vie sau să punem deasupra un săculeț ascuțit cu nêsip curat, care îngăduie acidului carbonic să ese afară și totodată împedecă străbaterea aerului. Săculețul poate fi înlocuit prin un dop (cep, preduf, măsea) găurit, în care se înțepenește capătul unei țevi cotite de sticlă sau lut ars; celalalt capăt se așează într'un vas cu apă așa ca prisosul acidului carbonic să poată eși fără-ca aerul să aibă pe unde intra.

Sânt firește numeroase alte întocmiri, care și ele au menirea să împedecă resbaterea aerului.

Lăsat să fearbă în cade (tocitoare, putine) sau buți cu totul deschise, mustul scade în grabă și slăbește încâtva prin exaburirea spirtului și materiilor aromatice, fiind totodată expus primejdiei de a se oțeti sau a rămâne turbure.

Pe timpul ferberii, aerul pivniții ar trebui să se înprospeteze adese-ori, îngrijind ca temperatura să nu scadă sub 12° C. De cumva ar fi scăzut și ferberea amenință a se potigni, atunci nu rămâne decât o încălzire măestrită, fie că deschidem ușa și ferestrele pe timp cald sau facem foc înadins, fie că încălzim o parte a mustului și așa m. d.

Povețe la cumpărări și vânzări.

Sânt indeobște cunoscute pagubele însemnate și multele neajunsuri ce întimpină țeranii nostri din cauză că, având să cumpere sau să vândă un pământ sau casă, o vită, un car sau alte lucruri, nu arare-ori se incurcă și se păgubesc cumplit, una fiindcă nu purced cu destulă îngrijire, alta și mai ales fiindcă le lipsesc cunoștințele trebuitoare. În adevăr, de câte ori nu-i vedem alergând în ruptul capului ca să îndrepte greșeala făcută, de câte ori nu se trezesc în nesfârșite procese, cheltuind din greu și une-ori rămânând fără casa sau pământul cumpărat și în parte plătit.

Credem deci a răspunde la o simțită trebuință, arătând în puține cuvinte, cum

ar trebui să se purceadă la cumpărări și vânzări, dacă este să se întimpine scâderile atinse și multe altele de felul lor.

Precum celelalte contracte așa și *contractele de vânzare* trebuie să intrunească unele cerințe de căpetenie, dintre care amintim:

a) Contracte se pot încheia numai între persoane cu mintea sănătoasă și fiind de sine stătătoare;

b) învoirea să fie liberă, hotărâtă și la înțeles, car' nu silită sau făcută în glumă;

c) ceea-ce este neiertat sau cu neputință nu poate fi obiectul (lucrul) unui contract, d. p. dacă s'ar face tocmeală pentru a mijloci o căsătorie; dacă avocatul cumpără procesul ce 'i-s'a încredințat; dacă se vinde o moștenire până a nu fi răposat acel care o lasă; dacă cineva pune rămășag despre ceea-ce știe de mai nainte ș. m. a.;

d) cele-ce se cuprind în contract trebuie să stee în conglăsuire cu legea.

Obiectul vândut trece în stăpânirea cumpărătorului numai când cu predarea. Într'aceea vânzătorul este îndatorat a păstra obiectul în stare neștirbită, ca având să răspundă însuși pentru paguba ce s'ar cășuna. Cumpărătorul este ținut a primi la soroc obiectul cumpărat și a plăti suma convenită; altcum vânzătorul este volnic a nu-l preda.

Când cu tocmeala să nu uităm a statori, care este mărimea și care granițele și părțile realității (pământuri și clădiri) de vândut cum și prețul, timpul plățirii, de asemenea timpul predării și întabulării.

Împreună cu obiectul cumpărat, cumpărătorul poate cere a 'i-se preda ceea-ce sta cu obiectul în legătură. necurmată, d. p. iarba, pomii, holdele și alte roade, veadra dela fântână, uneltele de stîns focul, ferestrele de iarnă, cheile, cuptoarele de încălzit odăile, dreptul de vînat sau de pescuit și așa m. d.

O greșeală adese foarte păgubitoare este că, țeranii nostri, cumpărând pământuri, case sau alte realități, adese se mărginesc la încheierea contractului prin graiu viu, bînd împreună „aldămașul“ și plățind suma în parte sau chiar întreagă. Urmarea este că, în lipsa unui contract scris și încheiat în regulă, nu arare-ori se trezesc, că realitatea s'a fost vândut altcuiva pe sub ascuns, că vânzătorul este „dator vîndut“ sau că realitatea nici nu este petrecută pe numele lui, că prin amînarea întabulării se dă privilegiu a se scrie pe numele altora și așa m. a. Pentru a întimpina aceste și alte neajunsuri, mijlocul cel mai sigur este, să facem contract în scris, dar' să nu-l subscriem nici să plătim decât în urma cunoașterii mai de aproape a împrejurărilor. Îndeosebi ar fi bine să ne încredințăm mai întâiu, dacă avem destoinicia a cumpăra, dacă realitatea se poate vinde, dacă

vânzătorul este singurul stăpân și dacă realitatea este însărcinată cu datorii. Chiar și lipsind ori-ce bănuială, nu strică să examinăm starea adevărată, cerînd să ni-se deee un „extras“ din cartea funduară spre a ne lămuri îndeplin, nu cumva realitatea este încărcată cu datorii sau doară scrisă pe numele altcuiva.

Avînd a face cu mai mulți stăpâni îndreptățiți, se cere învoirea și subscrierea tuturor; căci nimenea nu poate vinde decât partea ce 'i-se cuvine.

Cine voește să se întabuleze cu soția împreună, este bine să arete aceasta în contract și să se subscrie ca împreună cumpărători; altcum nu li-se iartă întabularea împreună, ci numai celui subscris ca cumpărător și astfel prin întabularea ce ar urma deschilinit, s'ar cășuna spese zadarnice.

Dacă vânzătorul ar amîna încuviințarea întabulării sub cuvînt de a nu 'i-se fi plătit suma convenită, cumpărătorul n'are decât să întabuleze contractul pe realitate, spre a nu 'i-se putè vinde altcuiva.

Vechile datorii întabulate, dar' plățite sau prescrise (învechite), ar trebui șterse înainte de subscrierea contractului sau cel puțin mai nainte de a se fi plătit suma întreagă. Cu chipul acesta ușor scăpăm de procese adese lungi, prin urmare de spese și umblete zadarnice.

Datoriile, cu care ar fi însărcinată realitatea, este bine a se plăti prin cumpărător pe lîngă *cuitanță de ștergere*. Căci primind vânzătorul suma întreagă sub cuvînt, că va plăti însuși datorile întabulate, se poate întempla, ca cumpărătorul să fie nevoit a plăti din nou.

Despre suma ce urmează a fi plătită la cutare soroc sau în mai multe rînduri (rate,) vânzătorul va lucra înțelțește cerînd a se pune în contract plățirea de interese; totodată va îngrijii a 'i-se asigura plățirea restului, fie prin un *zapis* (obligație) cu dreptul de întabulare, fie prin contract.

Voind a cumpăra cai, argintării sau alte asemenea obiecte, este negreșit bine să cerem mai întâiu sfatul pricepătorilor; altcum ușor ne putem înșela și păgubi.

Când avem să cumpărăm case, pământuri sau alte realități, calea cea mai nimerită este să ne adresăm unui avocat cinstit, care să ne poată lămuri îndeplin și care să mijlocească întabularea în regulă. Vrednic de osândit este obiceiul ce au mulți țerani, că amînă încheierea în scris a contractului și întabularea de pe o săptămână pe alta și chiar cu anii, că adesea dau arvună și plătesc din suma cumpărării până a nu cunoaște împrejurările mai de aproape, că une-ori subscriu contracte în pripă, fără a mai cere sfatul cuiva și fără a se gândi la urmări.

D. C.

Doi învățăcei

Se primesc în franzelăria lui
Petru Moga
 Sibiu [2169] 1-3
 care după purtarea lor bună se vor
 elibera ca calfe cu doi ani și jumătate.

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu		Căliind. nou		Soarele	
	Dum. in. Înălț. s. Cruci, gl. 7, sft. 5.				rés.	ap.
Dum.	12 Muc. Antonom	24 Gerhard	5 50	5 53		
Luni	13 Muc. Corneliu Sut.	25 Eleofas	5 51	5 51		
Marti	14 (+) Înălț. S. Cruci	26 Ciprian	5 53	5 48		
Merc.	15 S. Mc. Nichita Rom.	27 Cos. Dam.	5 55	5 46		
Joi	16 Mța. Eutimia	28 Venț. reg.	5 56	5 44		
Vineri	17 Mucenița Sofia	29 Michail Ar.	5 57	5 42		
Sâmb.	18 Cuv. Eumenie	30 Ieronim	5 59	5 40		

Redactor responsabil: **Ioan Russu Șirianul.**

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 12 Septembrie: Lăpușul-românesc.
Luni, 13 Septembrie: Abrud, Hlidalmaș.
Marti, 14 Septembrie: Lăpușul-unguresc, Jibeu.
Mercuri, 15 Septembrie: Sic, Cosmaș, Rosnyó-bánya.
Joi, 16 Septembrie: Reteag, Breț, Mediaș.
Vineri, 17 Septembrie: Soporul-de-jos, Bachnea, Ciuc-Sereda, Etéd, Sălașul-de-sus, Cojocna, Mânăș-turul-Clujului, Uzon.
Sâmbătă, 18 Septembrie: Alba-Iulia, Melencrog, Codlea, Ruși-in-munți, Codlen, Zelău

Prețul mărfurilor.

Plaja din Sibiu. Dela 9 Septembrie n. Grâu, frumos 76 până 80 chilo fl. 5 30 până 5 90, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4 50 până 5.—, sâcară 70 până 74 chilo fl. 3 40 până 3 80, orz 62 până 66 chilo fl. 3 60 până 3 90 ovés 42 până 48 chilo fl. 2 30 până 2 80 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 3 80 până 4.—, málain 78 până 82 chilo fl. 4.— până 4 50, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1 50 până 1 70 séménță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până 5 50, mazére 76 până 80 chilo fl. 4.— până 5.—, linte 78 până 82 chilo fl. 8.— până 9.— fasole 76 până 80 chilo fl. 3 50 până 4.—, de păsat grâu 100 chilo fl. 15 80 până 16.—, făină nr. 1 fl. 15 80, făină nr. 3 fl. 14 80, făină nr. 5 fl. 12.— slănină 100 chilo fl. 54.— până 16.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, sêu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, sêu de lumini fl. 33.— până fl. 34.—, lumini turnate de sêu fl. 33.— până fl. 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, fên 100 chilo fl. 1 70 până 2 10, cânopă fl. 32.— până 35.—, lemne de foc uscate m. cub fl. 3 25 până 3 50, spirt p. 100 L. % 51— până 57 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de vițel 48 până 56 cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de berbec 28.— până 32 cr., ouă 10 cu 18 până 20 cr.

Plaja din Blaj. Dela 9 Sept. n. Grâu, hect. fl. 4.— până 4 50, grâu mestecat fl. 3 50 până 4.— sâcară fl. 3 50 până —.— ovés fl. 2 25 până 2 50 cucuruz fl. 2.— până 2 75, alac fl. 2.— până —.— cartofi fl. 1 50 până 2 50, séménță de cânepă fl. 3.— până —.— fasole fl. —.— până —.—, carne de vită chilo 48l până — cr., carne de vițel — până — cr., carnea de porc 48 până — cr., carne de berbec 26 până — cr., 14 ouă cu 20 până — cr.

LOTERIE.

Tragerea din 16 Septembrie n.
Budapesta: 10 71 6 22 68
 Tragerea din 20 Septembrie n.
Sibiu: 88 90 56 25 70

Cursul pieții din Sibiu.

Din 9 Septembrie st. v. 1893.
 Hârtie-monetă română . . . Cump. 9.83 Venz. 9.90
 Lire turcești " 11.— " 11.06
 Imperiali " 10.— " 10.05
 Ruble rusești " 1.29 " 1.31

*Fiind mereu recercați de a face servicii
 librărești, ne-am hotărât să înființăm pe
 lângă stabilimentul nostru o*

LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ

*care e gata de a furnisa cărți școlastice, opuri
 științifice și literare de ori-ce soi, tipărituri
 tndeosebi pentru oficii bisericești și comunale,
 hârție și recuizite de scris.*

*Vă invităm deci de a ne onora cu co-
 mande cât mai dese, pe care le vom efectui
 cu toată promptitudinea și exactitatea.*

Cu toată stima

Institut Tipografic

Editura foilor

„TRIBUNA” și „FOAIA POPORULUI”.

2 medalii de aur
 13 medalii de argint

9 diplome de onoare
 și de recunoștință

Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

Apă de spălat pentru cai.
 Prețul unui flacon 1 fl. 40 cr.

De 30 de ani se folosește în grajduri princiare de curte, în grajduri mai mari militare și civile pentru întărire înainte și intrămare după strapăte mari, la scrintituri, înțepenirea nervilor etc., face capabil calul pentru prestațiuni extraordinare în trenagiu.

Se poate căpeta în farmacii și băcăni.

Să se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și să se ceară expres

Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

I/c **FRANCISC I. KWIZDA,** [1009] 15—15
 furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român, farmacist cercual în
 Korneuburg 1. Viena.

FRANCISC I. KWIZDA,
 furnisor de curte ces. și reg. austriac și reg. român,
 farmacist cercual în Korneuburg.

Fluidul de podagră al lui Kwizda.

De mai mulți ani ca leac de casă recunoscut ca domolitor în dureri de podagră, reumă și dureri.

Fluidul de podagră al lui Kwizda

se capeta în toate farmaciile.

III/aa [1009] 14—15

Binevoiti a ave în vedere marca de fabrică și a cere expres

Fluidul de podagră al lui Kwizda.

Prețul

1/1 flacon

1 fl.

1/2 flacon

60 cr.

Icre, Pești de mare, Conserve de Pești

Cipar în gelée prima, tare extra	butoiș fl. 4.— v. a.	1/2 butoiș fl. 2.35 v. a.
" " " tare	" " 3.75 " " "	" " 2.20 " "
" " " mijloc. tare	" " 3.50 " " "	" " 2.10 " "
Cipar (-Roll) în gelée (fără oase) cam 25 porțiuni	butoiș	4.50 " "
Scumbrie în gelée (numai părți de mijloc)	" "	2.50 " "
Scumbrie „Bismarck“ (fără oase) în sos picant	" "	2.10 " "
Scumbrie ff pentru fript, cel mai bun pește de Marea-Ostică	" "	2.10 " "
Rollmops (tot un soi de scumbrie), cam 40—45 într'un	" "	2.10 " "
Scumbrie grasă ff, marinată cu ceapă și cu sos de mustar	" "	2.10 " "
Scumbrie-Matjes englezești, prima, 30—40 bucăți	" "	2.10 " "
Scumbrie burduf, olandeze, cam 30—35 bucăți	" "	2.10 " "
Scumbrie de delicatese în cel mai fin sos englezesc de mustar, 120—140 bucăți	" "	2.10 " "
Sardine rusești de coccană, în sos picant	" "	1.75 " "
Anchovis din Christiania, cu zarzavaturi de Nord adevărate	" "	2.75 " "
Scottine (scumbrii mici de delicatese), 80—100 bucăți	" "	2.75 " "
Mreană-cipar (friptă în sos), se ține foarte bine	" "	3.50 " "
Sardine în ulei, cele mai bune în coli postal cu 9 mari, sau 16 mici cutii	" "	4.50 " "
Silds pentru pofta de mâncare, fără oase	butoiș	4.50 " "
Sardele de Brabant din 1890, calit. cea mai bună	" "	6.20 " "
Neunaugen din Elbing, se ține foarte bine	" "	4.40 " "
Țir (Sprotten) de Kiel, lada cu 160—200 buc. fl.1.20 2 lăzi = 1 coli postal	" "	1.75 " "
Iringă afumată (Bückling) de Kiel, 40—45 în lădiță	" "	1.50 " "
Scumbrie ca Salm, mare, grasă, afumată, (se ține foarte bine) în lădiță	" "	2.25 " "
Cipar afumat („Spickaal“), prima calitate în lădiță	" "	7.50 " "
Salm, afumat, „Scheibenlachs“ (ceva nou), în 4 cutii cu 15—20 bucăți; la cumpărare de 4 cutii	" "	4.25 " "
Icre din Ural, sure, boabe mari, foarte dulci 1 chilo	" "	3.75 " "
" " " boabe mijlocii 1 chilo	" "	3.25 " "
" " " Alasca (nou de tot), gustul celui de Astrachan 1 chilo	" "	3.75 " "
Pești de mare proaspeți, Morun de mare, Batoc, Cabliau, o lădiță	" "	2.— " "

Se trimite franco la ori-ce postă din Austro-Ungaria, nevămuit, cu rambursă.

Philip Richard Peters in Altona (Holstein).

[1955] 5—10

La „Institutul Tipografic“
în Sibiu se află de vânzare:

PORTRETUL

dlui Dr. Vasile Lucaciu.

Un tablou în mărime de 38×28 cm.

Prețul 50 cr.

A apărut:

Clara Milici

Novelă

de
I. Turghenev.

Traducere din limba rusă
de

Enea Hodoș.

Institut Tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

HOMO SUM.

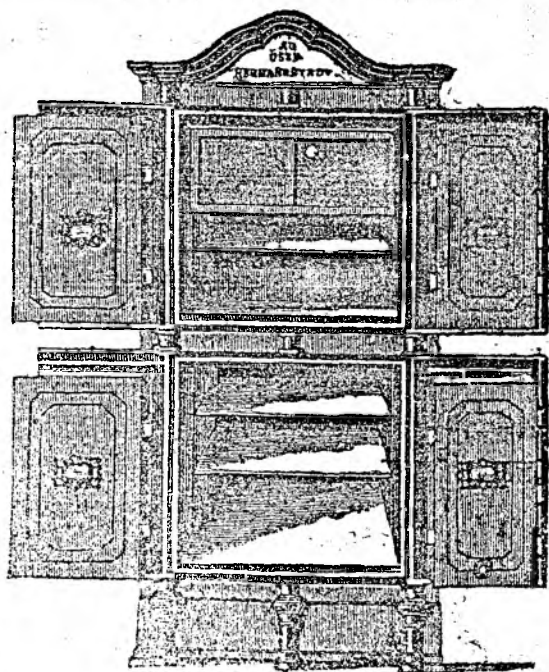
ROMAN

DE

GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiată cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

Cassele și casetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente

— sigure contra focului și spargerii —

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[1816] 29—

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.